

Motion till riksdagen

1988/89:L202

av Gullan Lindblad och Per Stenmarck (båda m)

Ramlagstiftning för ideella organisationer

Det torde föreligga enighet om att ideella föreningar fullgör betydelsefulla uppgifter i vårt samhälle, inte minst de fackliga organisationerna. Trots den betydelse som olika organisationer har, saknas i dag normer av grundläggande karaktär beträffande de ideella organisationernas förhållanden till skillnad från aktiebolag och ekonomiska föreningar, som är noggrant lagreglerade.

Även om ideella organisationer bör kunna ha en stor frihet i sitt handlande anser vi att vissa grundläggande krav bör kunna ställas även på dessa. För den som vill tillhöra en sådan organisation måste det klarare än i dag framstå hur långt organisationens befogenheter sträcker sig i förhållande till den enskilde medlemmen.

Många fackligt anslutna ställde sig t.ex. mycket frågande inför de kollektiva hemförsäkringarna. Det blev inte mindre uppseendeväckande när högsta domstolen – i motsats till underinstanserna – ansåg att ett fackförbunds beslut att teckna en kollektiv hemförsäkring för sina medlemmar inte avsåg ett ändamål, som var uppenbart främmande för förbundets uppgift enligt stadgarna (NJA 1987 s. 394).

Andra viktiga frågor, där klara regler saknas, gäller den enskildes rätt att stå utanför eller utträda ur en organisation samt rätten att slippa kollektivanslutning. Inte heller finns det regler mot s.k. organisationsklausuler, där arbetsgivaren enligt avtal med facket förbinder sig att inte anställa personer, som inte tillhör den avtalslutande arbetstagarorganisationen.

Blockader mot s.k. enmansföretag eller företag med anställda, som inte är medlemmar i den blockerande organisationen, har också riktat strålkastarljuset mot ett fackligt förmynderi, som borde vara främmande i en demokrati. (GeKås i Ullared är ett exempel.)

Tyngdpunkten i en ev. utredning och lagstiftning bör ligga i *den enskildes medlemmens ställning i förhållande till organisationen*. En kommande lagstiftning bör innehålla regler om medlems bundenhet av beslut som fattats utan medlemmens direkta medverkan samt om medlems inträde i samt utträde ur en förening.

Hemställan

Mot. 1988/89
L202

Med hänvisning till det anförda hemställs
att riksdagen hos regeringen begär utredning och förslag till
ramlagstiftning beträffande ideella organisationer.

Stockholm den 10 januari 1989

Gullan Lindblad (m)

Per Stenmarck (m)